

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3147/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 56.Pkf.635.851/2021/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Sipos Balázs Tihamér ügyvéd) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Fővárosi Törvényszék 56.Pkf.635.851/2021/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert az véleménye szerint sérti az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését, 28. cikkét és XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [3] 1.1. A bírósági eljárásban megállapított tényállás szerint az indítványozó (az alapügy felperese) 2014. szeptember 8-án gépkocsijával az előtte haladó gépkocsinak ütközött. A felperes, mivel érvényes casco biztosítási szerződéssel rendelkezett, ezért a kárt bejelentette a biztosítójának, aki 2015. január 6-án arról értesítette, hogy a perbeli biztosítási esemény kapcsán biztosítási szolgáltatást nem áll módjában teljesíteni.
- [4] A felperes az alperessel szemben kereseti kérelmet terjesztett elő.
- [5] Az alperes elsődlegesen elévülési kifogást terjesztett elő. Utalt az Általános Vagyonbiztosítási Feltételek XIII. 1. pontjára, mely szerint a szerződésből származó igények az esedékestől számított egy év elteltével évülnek el. Hivatkozott továbbá arra, hogy a biztosítási ajánlatban az alperes felhívta a felperes figyelmét arra, hogy az öt éves elévülési idő helyett jelen szerződés esetében az egy éves elévülési idő az irányadó és ezt a felperes elfogadta. Az alperes utalt arra is, hogy a kárrendezéshez szükséges utolsó okirat (pótszemléről készült kárfelvételi jegyzőkönyv) 2014. szeptember 15-én kelt, így az elévülés kezdő időpontja 2014. szeptember 30-a volt. A kereset pedig 2015. november 18-án lett benyújtva, így az az elévülés megszakítására már nem alkalmas. Az alperes szerint a felperesi követelés 2015. szeptember 30-án elévült.
- [6] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [7] A felperes a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 260. § (1) bekezdés a) pontja alapján perújítást kezdeményezett. Kérelmében előadta, hogy a Fővárosi Ítéltábla 13.Gf.40.328/2020/7.-II. számú, valamint a Kúria Pfv.V.20.152/2020/7. számú eseti döntéseiben az egy éves elévülési időre vonatkozó ÁSZF rendelkezéseket tisztességtelennek minősítette és valamennyi fogyasztó szerződő féllel szemben történő alkalmazásukat kizárta.
- [8] Az elsőfokú bíróság a felperes perújítási kérelmét elutasította. A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.
- [9] A másodfokú bíróság kiemelte, hogy a perújítás a jogerős bírósági ítélet megtámadására használható olyan rendkívüli perorvoslat, amelyet általában ténybeli természetű okok alapján lehet igénybe venni.
- [10] A régi Pp. 260. § (1) bekezdés a) pontja szerint a jogerős ítélet ellen perújításnak van helye, ha a fél olyan tényre vagy bizonyítékra, illetőleg olyan jogerős bírói vagy más hatósági határozatra hivatkozik, amelyet a bíróság a perben nem bíralt el, feltéve, hogy az – elbírálás esetén – reá kedvező határozatot eredményezhetett volna.
- [11] A másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy nem lehet perújítási okként hivatkozni az ügyben eljáró bíróságok „téves jogi álláspontjára”. A perújító felperes érveléseivel szemben a másodfokú bíróság hangsúlyozza, hogy következetesen érvényesül az a bírósági gyakorlat, hogy a perben elbírált jogkérdésben nincs helye perújításnak.

- [12] A perújítás, mint rendkívüli perorvoslati lehetőség az alapeljárás ténybeli hibáinak a kiküszöbölésére szolgál. Még ha lennének is jogalkalmazási hibák, amik jelen ügyben nem állapíthatók meg, a perújítás jogintézménye akkor sem alkalmazható jogalkalmazási hibák korrigálására, kijavítására. Az alapperben elbírált jogkérdésben nincs helye perújításnak.
- [13] A perújított alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy a kérelemben megjelölt határozatok nem azonos tényállású ügyekben meghozott jogerős döntések. A Fővárosi Ítéltábla ítélete egy másik biztosító társaság eltérő biztosítási termékére vonatkozott, míg a kúriai döntés tárgya a perbelitől eltérő 2016. október 1-jétől alkalmazott szerződéses rendelkezés vizsgálata volt. Így ezek a hivatkozott jogerős határozatok nem érintik a peres felek közötti jogviszony tartalmát.
- [14] Az elsőfokú bíróság a fentiek alapján helytállóan állapította meg, hogy a régi Pp. 260. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott feltételek nem állnak fenn, és jogszabálysértés nélkül döntött a perújítási kérelem elutasításáról.
- [15] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a régi Pp. 221. § (1) bekezdésében foglalt indokolási kötelezettségének eleget tett, nincs olyan mulasztás, ami a végzés hatályon kívül helyezését indokolná.
- [16] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.
- [17] 1.2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben az Abtv. 27. §-a alapján a Fővárosi Törvényszék 56.Pkf.635.851/2021/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert az véleménye szerint sérti az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését, 28. cikkét és XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [18] Az indítványozó kifejtette, hogy a jogerős ítéleteket bizonyítékként terjesztette elő, véleménye szerint a perújítási kérelme ezért megfelel a régi Pp. 260. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltaknak, hiszen olyan jogerős bírósági határozatokra hivatkozik, amelyeket az alapperben eljáró bíróság nem bíralt el, annak ellenére, hogy a Kúria 2020. szeptember 2-án, több mint egy hónappal a másodfokú tárgyalást megelőzően hozta meg a Pfv.V.20.152/2020/7. számú precedensképes határozatát. Véleménye szerint a bíróságnak részletesen meg kellett volna indokolni a precedensképes határozatban foglalt jogelv mellőzését. Utalt arra, hogy egyértelműen megállapítható, hogy a jogalkotó szándéka perújítási okként kiterjedt a jogerős bírói ítéletre való hivatkozásra is.
- [19] A másodfokú bíróság döntésében figyelmen kívül hagyta régi Pp. 260 § (1) bekezdés a) pontjában foglalt rendelkezést, ami által önkényes, *contra legem* és a józan ész követelményeivel ellentétes jogértelmezésre jutott, mivel egy általános kötelező magatartási szabály helyett, a bírói gyakorlatot rendelte alkalmazni. Azáltal, hogy a másodfokú bíróság helybenhagyta az elsőfokú bíróság végzését, nem biztosította a rendkívüli jogorvoslat lehetőségét. Nem tette lehetővé, hogy az elsőfokú bíróság az új bizonyítékok, mint jogerős ítéletek alapján vizsgálja felül a korábban meghozott döntését. Az általa hivatkozott döntéseket a másodfokú bíróság nem bírálta el, valamint azokkal teljesen ellentétes következtetésre jutott. A határozatok elbírálása esetén a jelenleginél rá kedvezőbb döntés születhetett volna. Téves tehát a másodfokú bíróságnak a perújítás megengedhetőségével kapcsolatos álláspontja. A másodfokú bíróság ellehetlenítette a perújítás jogintézményét, szembe ment a régi Pp.-ben foglaltakkal, megsértette a jogszabályok értelmezésére felállított alapelveket. Indokolásként csupán több mint 20 éves bírósági határozatokra hivatkozott, annak ellenére, hogy Magyarországon nincsen tisztán precedens alapú ítélkezés.
- [20] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [21] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz határidőben érkezett és azt a benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be jogorvoslati jogának kimerítését követően.
- [22] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [23] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja alapján csak az Alaptörvényben biztosított jogok védelmének eszköze. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény megsértett rendelkezéseként jelölte meg az R) cikk (2) bekezdését és 28. cikkét. Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései nem minősülnek Alaptörvényben biztosított jognak, a felhívott alaptörvényi

rendelkezések címzettje nem az indítványozó, nem biztosítanak számára jogot, ezért alkotmányjogi panasz sem lehet közvetlenül ezekre alapítani. Ezért az utalt alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye {3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]; 3229/2021. (V. 28.) AB végzés, Indokolás [43]}.

- [24] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [25] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [26] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [27] Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben nem zárta ki, hogy a *contra legem* jogalkalmazás kivételes esetben, a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája miatt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének a megállapíthatóságára vezessen {vesd össze például: 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}. A jelen ügyben azonban ilyen kivételes, érdemi vizsgálatra okot adó körülmény nem merült fel. Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntés érvelését tévesnek tartja, nem alkotmányossági kérdés.
- [28] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasza valójában a bírósági döntés felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasza egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az eljáró bíróságok tényállás-megállapításának, bizonyítékértékelésének, valamint jogértelmezésének és jogalkalmazásának helytállóságát vitatja és a támadott ítéletben foglalt döntést magát, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében.
- [29] Mindezek alapján az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [30] 3. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontjában és 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1257/2022.

